

А. Г. Машин

ORCID 0009-0004-4463-6518

О. П. Павленко

ORCID 0000-0002-5493-5798

ІНТЕГРАЦІЯ ESG-ПІДХОДІВ У МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню теоретичних та практичних аспектів імплементації екологічних, соціальних та управлінських чинників (ESG) у систему державного управління та інвестиційної політики України. Проаналізовано сучасні виклики та загрози інвестиційній привабливості країни в умовах воєнного стану та економічної нестабільності.

Виявлено основні інституційні проблеми, які заважають повноформатному впровадженню стандартів сталого розвитку в державний сектор. Запропоновано авторський комплекс заходів для реформування інвестиційного середовища, що включає створення Національної ради зі сталого інвестування, запуск цифрового ESG-хабу та розроблення профільного законодавства.

Обґрунтовано доцільність та специфіку інтеграції ESG-критеріїв у діяльність підприємств оборонного сектору економіки як базису для залучення іноземного капіталу в повоєнну відбудову країни. Розглянуто перспективи регіонального партнерства у сфері сталого розвитку з країнами, що здійснюють євроінтеграційні заходи.

Ключові слова: ESG-підходи, державне управління, державна інвестиційна політика, сталий розвиток, повоєнне відновлення, інвестиційна привабливість, відповідальне інвестування, циркулярна економіка.

DOI 10.34079/2518-1394-2026-16-31-177-183

Актуальність дослідження. В умовах постійної економічної напруги та глобальних змін на світовій арені дедалі більше постає питання необхідності впровадження ESG-підходів в державному управлінні. Це пояснюється однозначною зацікавленістю наших міжнародних партнерів у відповідальному інвестуванні. Саме ESG наразі є світовим трендом, який дозволяє отримувати матеріальну вигоду від інвестицій в сталий розвиток.

Актуальність теми зумовлена тим, що екологічні, соціальні та економічні стандарти мають стати основою повоєнного розвитку України. Перед Україною постає велика задача, розробити стратегії відповідального інвестування, для залучення якомога більшої кількості інвесторів та матеріальних ресурсів в умовах тотальної економічної нестабільності, при цьому ESG має бути основою та головними правилами, оскільки саме за допомогою ESG можливим є забезпечення сталого розвитку та відновлення сфер, які перебувають та перебували у занедбаному стані.

Метою дослідження є визначення основних механізмів інтеграції ESG-підходів в державній інвестиційній політиці з подальшим створенням та реалізацією реалізації стратегії впровадження ESG-підходів в сфері державного управління.

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка перебуває в періоді значної економічної нестабільності. Війна в Україні, на Близькому сході та нестабільність, яка виникає в країнах Азії вимагає пошуку нових підходів до економічної безпеки. Забезпечення сталого розвитку країни, навіть в умовах постійного економічного

потрясіння є найскладнішою задачею, оскільки інвестиційна привабливість країни залежить насамперед від її економічної стійкості, тому міжнародні партнери та інвестиційні фонди дуже прискіпливо дивляться на поведінку українського бізнесу та державних органів влади для створення безпеки їх інвестиціям.

Для України ця проблема є дуже гострою. Повоєнне відновлення потребуватиме, за різними оцінками, щонайменше 400-500 мільярдів доларів США. І ми кажемо, лише про відновлення економіки до довоєнного стану. Водночас нашими найбільшими інвесторами виступають Сполучені Штати Америки, МВФ, Європейський союз, які бачать перспективу у відновленні України. Україна в свою чергу проводить реформи, які вимагається провести, у відповідності до вимог для отримання таких інвестицій, водночас в Україні наразі не розроблено єдиного підходу до відповідального використання таких інвестицій, оскільки більшість з таких інвестицій потрапляють до бюджету, задля фінансування військових потреб.

Українська система державного управління та інвестиційної політики поки що не має розроблених інституційних механізмів для систематичного застосування ESG-критеріїв, в тому числі й для застосування їх для військових потреб. Стимулювання впровадження ESG було б одним з головним орієнтиром для світових інвесторів, який би продемонстрував би, що Україна готова до відповідального сталого розвитку і може гарантувати виконання своїх фінансових зобов'язань перед партнерами.

Як стверджує в своїй роботі Шедько Д. В. Імплементация ESG-підходу в управління українськими підприємствами в умовах євроінтеграції, концепція, самі “Поняття ESG вперше було запропоновано у 2004 р. у звіті, підготовленому ООН спільно з провідними міжнародними фінансовими інститутами, серед яких Goldman Sachs, Morgan Stanley та UBS. У документі зазначалося, що врахування екологічних, соціальних та управлінських чинників підвищу довгострокову стійкість і фінансову ефективність підприємств. У 2006 р. було запроваджено Principles for Responsible Investment (PRI) - принципи відповідального інвестування, що закріпили ESG як глобальний стандарт для фінансових ринків “ (Sachs, Lafortune, Fuller and Drumm, 2023), (Шедько, 2025.).

До екологічної частини (E - Environmental) належать проблеми, пов'язані зі змінами клімату, обсягами викидів CO₂, раціональним використанням природних ресурсів, рівнем забрудненості довкілля та захистом видового різноманіття. Соціальна відповідальність (S - Social) охоплює стандарти трудових відносин, дотримання основних прав людини, взаємодію з територіальними громадами, захист інтересів споживачів і контроль за ланцюжками поставок. Нарешті, управлінська функція (G - Governance) зосереджена на питаннях корпоративного врядування, доступності, механізмах підзвітності, протидії корупційним практикам та забезпеченні прав власників акцій. Зазначені практик, доцільно використовувати не тільки в бізнесі, а й в державному управлінні. (Li, Wang, Sueyoshi and Wang, 2021.)

У контексті державної інвестиційної політики, необхідно враховувати досвід, який вже застосовується світовими компаніями та іншими країнами. Держава, як регулятор та відповідальний за загальну стратегію учасник інвестиційного процесу і має виступати, як головний постачальник інструментів та зобов'язань для інших учасників інвестиційного процесу, щоб стимулювати бізнес бути більш відповідальним у своїй діяльності, заохочувати проекти циркулярної економіки, задля забезпечення інвестиційної привабливості країни.

Якщо ESG-орієнтовані підходи будуть детально розроблені та закріплені в законодавчих актах, фінансових механізмах і стратегічних документах, органи влади отримають інструмент для коригування поведінки ринку, що дозволить мінімізувати негативний вплив бізнесу на соціальні та екологічні аспекти і спрямувати ресурси в русло екологічної та соціальної стійкості, що призведе до економічного розвитку, підвищення фінансових показників компаній, заощадження необхідних ресурсів. Саме тому така

реформа дозволить залучити якомога більше фінансових та матеріальних ресурсів для повоєнного відновлення України.

Окремої уваги заслуговує міжнародне питання цієї проблематики: іноземні інвестори дедалі частіше оцінюють країни через призму показників сталого розвитку та як бізнес ставиться до своєї діяльності. ESG-політика перетворюється на вагомий чинник підвищення інвестиційної привабливості держави та забезпечення її довгострокової економічної стійкості. (Лівовшко, 2022.)

Практика таких держав - членів Європейського Союзу, як Нідерланди, Швеція, Данія та Фінляндія, переконливо демонструє: послідовна державна політика у сфері ESG сприяє зростанню обсягів іноземного інвестування, зменшенню вартості зовнішніх запозичень і зміцненню авторитету країни в очах міжнародних фінансових організацій. (Стретович, 2025.) Для України цей досвід набуває особливої актуальності з огляду на необхідність підготовки до повоєнної відбудови та поступового наближення до європейського регулювання.

Як зазначає Лівовшко Т. в своїй роботі “Моніторинг за ESG-принципами та його вплив на конкурентоспроможність суб’єктів господарювання”: “мета бізнесу, в сучасних умовах, трансформується від отримання прибутку до надання цінності для клієнтів, співробітників, постачальників, партнерів і громад. Компанії і інвестори бачать в цьому конкурентну перевагу для розвитку ринку. Дедалі більше інвесторів прагнуть фінансувати організації та продукти, які підтримують та просувають стратегію сталого розвитку, а лідери цих компаній намагаються бути активними та стійкими у донесенні своїх основних месиджів сталого розвитку.”

Мета ж держави в цьому контексті полягає у створенні бездоганних умов для розвитку бізнесу, у зв’язку з цим державі необхідно вирішити ряд інституційних питань, які виникають під час повноформатного впровадження ESG в нормативно-правові акти, регулювання, процеси та процедури державного управління та адміністрування в інвестиційній політиці.

По-перше, необхідно створити інституційну єдність у формуванні та координації ESG-політики держави. Нині функції у сфері екологічної, соціальної та управлінської відповідальності розподілені між Міністерством екології та природних ресурсів, Міністерством фінансів, Міністерством економіки та іншими Міністерствами та відомствами. Відсутність єдиного органу, який би відповідав за напрямок впровадження ESG в державних установах і організаціях унеможливлює ефективне створення середовища для сталого розвитку держави.

По-друге, вирішити проблему відсутності належної нормативно-правової бази. Для створення такої бази необхідна політична воля, яка наразі відсутня. Це пов’язано, зокрема, з тим, що в Україні йде війна і наразі більшість ресурсів та фінансів спрямовується саме на подолання наслідків війни та підтримки армії, що прибирає фокус-уваги з сталого розвитку. Водночас саме сталий розвиток у воєнних проектах створює необхідні умови для залучення інвесторів.

По-третє, слабка інвестиційна інфраструктура. Наразі в Україні немає великої кількості проектів, пов’язаних зі сталим розвитком, інструментів для залучення екологічних інвестицій, зелених облігацій. Військові виробництва не запроваджують Lean-підходи, створюють велику кількість відходів оскільки на меті стоїть зробити якомога більше і швидше матеріально необхідного ресурсу, забуваючи про власну інвестиційну привабливість в подальшому. ESG в інвестуванні - це гра в довгу для українських підприємств, проте наразі вони не бачать у цьому можливостей.

Так, як вірно зазначає Б. І. Пшик у своїй роботі “ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНА НА БАЗІ ВИКОРИСТАННЯ ESG-ПІДХОДІВ”, джерелом фінансового забезпечення процесів ESG-активності, яке набуло широкого

застосування за кордоном та починає набувати популярності в Україні, є ресурси краудфандингових платформ. Вони можуть бути спрямовані на фінансове забезпечення конкретних локальних проектів, що реалізуються на базі застосування ESG підходів, зокрема на такі цілі: виробництво відновлюваної та «зеленої» енергії, екологічно чистих продуктів і послуг (платформи екологічного краудфандингу); інвестиції в освіту, охорону здоров'я та інші напрями, в яких поєднується досягнення фінансового та соціального ефекту (платформи соціального інвестування); проекти, які поєднують зазначені вище екологічний та соціальний напрями (платформи імпакт-інвестування). (Пшик, 2024.)

Погоджуючись з твердженням Б. І. Пшика хочу зазначити, що враховуючи економічні особливості, які складаються в Україні, у зв'язку з війною та створенням значних потужностей з виробництва зброї, доцільно перш за все реалізовувати подібні проекти у військовій сфері та встановлювати реальні правила, наприклад, для ринку зброярів. Наразі майбутній Валовий внутрішній продукт і його збільшення напряму залежить від українських зброярів, які мають величезний потенціал для впровадження сталого розвитку на своїх виробництвах.

По-четверте, низький рівень просвітництва у сфері ESG в органах державної влади та місцевого самоврядування. Відсутність програм, які б навчали імплементації сталого розвитку у різні проекти і консультацій осіб відповідальних за прийняття рішення в державних органах, створює кризу у сферах, які б здавалося, мали б бути стейкхолдерами сталого розвитку - це водокористування, переробка відходів та зелена електроенергія та військові проекти.

Для подолання цих проблем доцільним вирішенням було б перейти до наступних кроків, які б дозволяли Україні створити впевненість інвесторів у її прагненні до відповідального розвитку.

- Створення органу, що координує впровадження ESG у національні проекти – Національної ради зі сталого інвестування, яка дозволить забезпечити безперервний розвиток і охопить вирішення питань, які постають перед різними сферами в Україні.

- Розроблення Закону України "Про безперервний розвиток", який би встановлював обов'язкові вимоги до ESG-звітності для суб'єктів, що отримують грантове і державне фінансування, а також зобов'язання з впровадження проектів циркулярного типу.

- Запровадження процедури моніторингу, систем заохочень та санкцій, які б могли забезпечити заінтересованість бізнесу в створенні необхідних умов для сталого розвитку в Україні та підвищити свою інвестиційну привабливість для потенційних інвесторів.

- Міжнародна популяризація України, як надійної та відповідальної країни, яка не просто витрачає ресурси, а забезпечує екологічну, економічну та фінансову безпеку усього світу, слідуючи цілям сталого розвитку ООН та впроваджуючи ESG-стратегії навіть у військовій сфері.

- Створення та розробка наукових програм пов'язаних із сталим розвитком та ESG, проведення просвітницьких заходів в органах державної влади та місцевого самоврядування.

- Створення національного ESG-хабу, за допомогою якого можна відстежувати ESG-успіхи та проекти українських компаній, обмінюватися досвідом, отримувати привілеї, ретингуватися.

Зазначені рішення створили б необхідний інвестиційний клімат для бажаючих інвестувати в українські проблеми, а також підвищили б фінансові показники вітчизняних компаній, що в свою чергу підвищило б рівень сплати податків та зборів та загальний рівень ВВП в країні. Про вплив на фінансові показники ESG-стратегій, стратегій циркулярної економіки та lean-менеджмент існує безліч наукових статей. База знань зібрана українськими економістами та компаніями в цьому напрямку дозволяє і державі використати досвід щоб підвищити інвестиційну привабливість українських компаній.

Також в цьому напрямку доцільно запропонувати партнерство з країнами, які знаходяться на схожому рівні розвитку у сфері ESG та створити велике об'єднання охочих до сталого розвитку. Це можуть бути такі країни, які в економічному плані здійснюють євроінтеграційні заходи та європейські країни, які прагнуть євроінтеграції або розділяють цілі сталого розвитку. Молдова, зокрема в енергетичній сфері. (Capatina and Busmachiu, 2024.) Грузія (Pavliashvili and Tokmazishvili, 2025) та певні балканські країни могли б стати хорошим партнером у спільному розвитку та розробці свого унікального інвестиційного клімату, за допомогою інтеграції ESG-підходів в інвестиційні механізми.

Отже, за підсумками проведеного дослідження, варто звернути увагу на доцільність всеосяжного впровадження ESG, проведення необхідних реформ в цьому напрямку та створення свого власного інвестиційного середовища, що допоможе подолати наслідки економічної турбулентності. Україна вже зробила багато кроків в напрямку європейської інтеграції та демонструє серйозні результати у сфері електронного урядування, проте для України також важливими є економічне дорослішання, відповідальне використання ресурсів та пошук рішень в тих питаннях, які їх потребують, навіть в умовах військового стану, коли всі ресурси йдуть на подолання військової агресії.

Зазначені реформи допомогли б знайти ресурси для розвитку виробничих потужностей у різних сферах та переходу від аграрної економіки до циркулярної та технологічної, а також залученню інвестицій у проекти, які заслуговують бути реалізованими і підняття сфер, які занепали у зв'язку з світовою та регіональною нестабільністю. Швидка адаптація та перехід до сталого розвитку забезпечить майбутнє України, як передової економіки світу.

Бібліографічний список

- Лівовшко, Т., 2022. Моніторинг за ESG-принципами та його вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. *Вісник Хмельницького національного університету*, 5(1), с. 158-164.
- Пшик, Б. І., 2024. Фінансові аспекти повоєнної відбудови економіки України на базі використання ESG-підходів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*, 1(165), с. 35–41. Доступно: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-1-5> [Дата звернення 18 травня 2026].
- Стретович, О. О., 2025. Екологізація підприємництва як стратегічний чинник сталого розвитку України. В: *Innovative Research in Science and Economy: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference*. Brussels, Belgium: International Scientific Unity, с. 60–63. Доступно: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/07/Brussels_Belgium_30.07.25.pdf [Дата звернення 18 травня 2026].
- Шедько, Д. В., 2025. Імплементація ESG-підходу в управління українськими підприємствами в умовах євроінтеграції. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (23). Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17395041> [Дата звернення 18 травня 2026].
- Capatina, S. and Busmachiu, E., 2024. Trends in ESG performance reporting (environment social and governance) in enterprise. *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, 11(1), с. 78–93. Available at: <https://doi.org/10.59642/JRTMED.1.2024.06> [Accessed 18 May 2026].
- Li, T.-T., Wang, K., Sueyoshi, T. and Wang, D. D., 2021. ESG: Research Progress and Future Prospects. *Sustainability*, 13(21), p. 11663. Available at: <https://doi.org/10.3390/su132111663> [Accessed 18 May 2026].

- Pavliashvili, S. and Tokmazishvili, M., 2025. Environmental and Social Values in the Context of Governance: An Empirical Assessment of Georgian Students. *Slovak International Scientific Journal*, (97), pp. 52–54. Available at: <https://sis-journal.com/wp-content/uploads/2025/07/Slovak-international-scientific-journal-%E2%84%9697-2025.pdf> [Accessed 18 May 2026].
- Sachs, J. D., Lafortune, G., Fuller, G. and Drumm, E., 2023. *Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023*. Paris: SDSN; Dublin: Dublin University Press. Available at: <https://doi.org/10.25546/102924> [Accessed 18 May 2026].

References

- Capatina, S. and Busmachiu, E., 2024. Trends in ESG performance reporting (environment social and governance) in enterprise. *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, 11(1), pp. 78–93. Available at: <https://doi.org/10.59642/JRTMED.1.2024.06> [Accessed 18 May 2026].
- Li, T.-T., Wang, K., Sueyoshi, T. and Wang, D. D., 2021. ESG: Research Progress and Future Prospects. *Sustainability*, 13(21), p. 11663. Available at: <https://doi.org/10.3390/su132111663> [Accessed 18 May 2026].
- Livoshko, T., 2022. Monitorynh za ESG-pryntsypany ta yoho vplyv na konkurentospromozhnist subiektiv hospodariuvannia [Monitoring by ESG principles and its impact on the competitiveness of business entities]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 5(1), pp. 158–164. (in Ukrainian).
- Pavliashvili, S. and Tokmazishvili, M., 2025. Environmental and Social Values in the Context of Governance: An Empirical Assessment of Georgian Students. *Slovak International Scientific Journal*, (97), pp. 52–54. Available at: <https://sis-journal.com/wp-content/uploads/2025/07/Slovak-international-scientific-journal-%E2%84%9697-2025.pdf> [Accessed 18 May 2026].
- Pshyk, B. I., 2024. Finansovi aspekty povoyennoi vidbudovy ekonomiky Ukrainy na bazi vykorystannia ESG-pidkhodiv [Financial aspects of post-war reconstruction of Ukraine's economy based on the use of ESG approaches]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 1(165), pp. 35–41. Available at: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-1-5> [Accessed 18 May 2026]. (in Ukrainian).
- Sachs, J. D., Lafortune, G., Fuller, G. and Drumm, E., 2023. *Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023*. Paris: SDSN; Dublin: Dublin University Press. Available at: <https://doi.org/10.25546/102924> [Accessed 18 May 2026].
- Shedko, D. V., 2025. Implementatsiia ESG-pidkhodu v upravlinnia ukraïnskymy pidpriemstvamy v umovakh yevrointehratsii [Implementation of ESG approach in the management of Ukrainian enterprises in the conditions of European integration]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, (23). Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17395041> [Accessed 18 May 2026]. (in Ukrainian).
- Stretovych, O. O., 2025. Ekolohizatsiia pidpriemnytstva yak stratehichniy chynnyk staloho rozvytku Ukrainy [Greening of entrepreneurship as a strategic factor of sustainable development of Ukraine]. In: *Innovative Research in Science and Economy: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference*. Brussels, Belgium: International Scientific Unity, pp. 60–63. Available at: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/07/Brussels_Belgium_30.07.25.pdf [Accessed 18 May 2026]. (in Ukrainian).

Mashyn A.G.
Pavlenko O.P.

INTEGRATION OF ESG APPROACHES INTO THE MECHANISM OF STATE INVESTMENT POLICY OF UKRAINE

The article investigates the theoretical and practical aspects of implementing Environmental, Social, and Governance (ESG) factors into the system of state administration and investment policy of Ukraine. The relevance of the study is determined by the critical need for post-war reconstruction, estimated at 400–500 billion USD, and the increasing focus of international partners (USA, IMF, EU) on responsible investment.

The purpose of the research is to define the key institutional mechanisms for integrating ESG approaches into state policy and to develop a strategy for their implementation. The study employs an analytical approach to identify current barriers, such as the lack of a unified coordinating body, insufficient regulatory frameworks, and weak investment infrastructure. The findings highlight that the current distribution of ESG-related functions among various ministries hinders effective sustainable development. The authors propose a comprehensive set of reforms, including the establishment of a National Council for Sustainable Investment, the adoption of a Law on Continuous Development to mandate ESG reporting, and the launch of a digital ESG-hub.

A significant focus is placed on the defense sector, suggesting that integrating ESG criteria into military production could serve as a unique basis for attracting foreign capital. Furthermore, the study explores the potential for regional partnerships in sustainable development with countries like Moldova and Georgia. The authors conclude that systemic ESG integration will enhance Ukraine's investment attractiveness, ensure financial transparency for international donors, and provide a foundation for transitioning from an agrarian economy to a circular and technological one in the post-war period.

Keywords: *ESG approaches, public governance, public investment policy, sustainable development, post-war recovery, investment attractiveness, responsible investment, circular economy.*

Стаття надійшла до редакції: 15.04.2026.

Прийнято до публікації: 26.04.2026 р.